

Rondetafelsessie BVMBO

Vertrouwen om van elkaar te leren

Zet enkele betrokken mbo-docenten bij elkaar en laat hen vrijuit praten over een actueel thema. Ziedaar de insteek van de rondetafelsessies van de Beroepsvereniging Opleiders MBO (BVMBO). Met dit keer: collegiaal leren.

Donderdag 19 januari. Vandaag komen op uitnodiging van Jeroen van Aalst en Marie-José van de Wiel, docenten en ambassadeurs van de BVMBO, diverse mbo-docenten in een fraaie kantine van het Koning Willem I College samen om, onder het genot van (uiteraard) Bossche bollen, hun ervaringen te delen over collegiaal leren. Daaronder verstaan we 'alle activiteiten gericht op het met elkaar reflecteren op de eigen onderwijspraktijk of het eigen functioneren', zo vertelt Marloes van Bussel, consultant bij NCP EQAVET (onderdeel van CINOP) aan het begin van de sessie. 'Het doel ervan is het verbeteren van de onderwijskwaliteit. Het gaat erom dat je leert van elkaar en zo zorgt voor daadwerkelijke verbeteringen.'

Gemotiveerde, doelgerichte uitwisseling

Om echt van collegiaal leren te spreken, moet wel aan enkele randvoorwaarden voldaan worden. 'Er dient allereerst sprake te zijn van gelijkwaardigheid', stelt Marloes. 'Het gaat om halen én brengen: je geeft en ontvangt feedback. Dat gebeurt doelgericht. Bij elkaar in de klas kijken kan heel breed, maar dan is het moeilijk om een concrete verandering te realiseren. Bedenk dus van tevoren een leerdoel. Verder moet jij – en je collega – ook echt gemotiveerd zijn om te leren. Je ziet samen

in dat collegiaal leren uiteindelijk bedoeld is om de onderwijskwaliteit te verbeteren.'

Cultuur

Er zijn verschillende vormen van collegiaal leren. Zoals lesbezoek, video-coaching, collegiale consultatie, peer review en mentoring/coaching. Jeroen vertelt dat collegiaal leren op zijn afdeling vooral op intervisie gericht is. 'Dan zit je met een collega informeel in de kantine een aantal zaken te bespreken.' Een lesbezoek gebeurt te weinig, al wordt dit vanuit het management wel verplicht gesteld. 'We moeten twee keer per jaar een les bezoeken. Maar dat komt niet echt van de grond, omdat veel docenten bang zijn dat de persoon die meekijkt je gaat beoordelen. Terwijl het bedoeld is om te leren en te inspireren. Ik heb pas echt les leren geven toen ik mezelf heb gefilmd en daar vervolgens collega's naar heb laten kijken. Je krijgt dan heel veel dingen in de gaten. Je kunt het doelgericht insteken – ik wil deze didactiek uitproberen – maar soms heb je ook een blinde vlek. Dan weet je niet goed of iets beter kan of moet. Ook in die gevallen moet

'Lesbezoek hoeft niet een heel uur te duren'

- docente Marie-José

er een cultuur zijn in je team, op je afdeling waarin het oké is als je af en toe bij elkaar langskomt.'

Drukke

Docent Paul knikt instemmend. 'Het belangrijkste is dat je een goed klimaat creëert in je team. In ons team is het heel normaal elkaar aan te spreken. Waar ik vooral tegenaan loop is de factor tijd. Je moet het toch plannen, voorbereiden en nabespreken.' 'Maar een lesbezoek hoeft niet een heel uur te duren', stelt Marie-José. 'Als je een hele gerichte kijkvraag hebt, dan kan het in 10 minuten. Maar ja, dan moet je het inderdaad wel nabespreken. Dat schiet er nog wel eens bij in.' 'Dat je dan pas na drie dagen weer alles terugkoppelt, werkt inderdaad niet', beaamt docente Marian.

Teambelang

'Het gaat er ook om hoe je zoiets als team organiseert', stelt docente Hannie. 'Als je in je uppie besluit een les te volgen, blijft het iets van jezelf, iets waarvoor je zelf verantwoordelijk bent. Maar onderwijskwaliteit is de verantwoordelijkheid van het gehele team. Je moet gezamenlijk doelen stellen. Bij ons staat het als item op de agenda in het werkoverleg. We bespreken dan wie bij wie in de les gaat kijken en waarom. In een volgend werkoverleg komen we hierop terug. Het plannen gaat automatisch. Dan wordt zo'n lesbezoek ook niet zo beladen. Het is nu iets normaals geworden. Zelfs

voor onze studenten: zij weten dat er een docent komt kijken met als doel de kwaliteit van het onderwijs te verbeteren. We praten hier zelfs met de studenten over. En laten hen meedenken. We zien ook allemaal in dat een lesbezoek nut heeft. Het gaat om brengen en halen, niet om beoordelen.'

Veiligheid en vertrouwen

Al pratend komen twee begrippen steeds terug: veiligheid en vertrouwen. Want anders is de drempel om feedback te vragen en te krijgen wel erg hoog, zo beaamt alle aanwezige docenten. 'Voordeel bij ons is dat we als opleidingsteam in dezelfde ruimte zitten', vertelt Paul. 'Dan zie je elkaar sowieso veel. Het is krap, maar prettig. We kennen elkaar en weten wat we aan elkaar hebben.' 'Bij ons op de afdeling heb je grote werkruimtes', vertelt Marjolein (voorzitter van de BVMBO en docent). 'Ik zit zelf in een wat kleinere werkkamer. Het is een zeer gemêleerde kamer, met docenten die aan allerlei niveaus en disciplines lesgeven. Maar we delen wel alles. In een groter geheel is dat lastiger.' 'In een groter geheel heb je het over een casus en niet over individuele studenten, wat vaak wel in je team het geval is', merkt Hannie op. Voor beide vormen valt wat te zeggen.'

Buddy

De aanwezige docenten hebben ook ervaringen met andere vormen van collegiaal leren. Frank, sinds twee

jaar docent, vertelt dat hij na zijn start een 'buddy' kreeg toegewezen. 'Dat kan werken, mits het een goede buddy is. Iemand dus die – het liefst op een vast moment – zijn of haar kennis kan overdragen en je goed kan begeleiden.' 'Zo'n systeem werkt alleen als het echt geborgd is', onderstreept docente Marian. 'Je moet hiervoor een protocol hebben. Want niet iedereen stapt zo vanzelfsprekend op een ander af.' Frank: 'Gelukkig kan ik ook altijd mijn collega's aanspreken en bestoken met vragen. Dat gebeurt nu ook. Dit is mijn eerste jaar als mentor. Een student wil met mij praten over huiselijk geweld. Daarbij kan ik wel collegiale consultatie gebruiken. Toen ik dit aan mijn collega's vroeg, waren er gelijk vier die me wilden helpen.'

Er komen in de slotfase van deze rondetafelsessie nog enkele praktische aspecten van collegiaal leren aan bod. Bijvoorbeeld: wie neemt het initiatief om collegiaal leren – in wat voor vorm dan ook – in te bedden? Als het van bovenaf opgelegd wordt, voelt het toch weer te zeer een verplicht nummer. En als het vanuit het team komt, dan moet daar wel de juiste cultuur voor zijn en bewustzijn over het hogere doel: onderwijskwaliteit. Er vliegen nog wat highlights uit het gesprek over de tafel en dan zit de tijd erop. 'Anderhalf uur is veel te kort', zo luidt de conclusie. 'Over dit thema moeten we vaker overleggen.' Uiteraard in vertrouwen, op basis van gelijkwaardigheid, gemotiveerd en doelgericht...

De BVMBO organiseert deze rondetafelsessies i.s.m. de MBO-krant. Wil je een keer deelnemen? Houd dan de agenda op bvmbob.nl in de gaten voor de data van deze sessies.

'Het gaat om het brengen en halen, niet om beoordelen'

- docente Hannie